

30. Cüz'ün Çevirisi ve Çeviri Üzerine Bazı Notlar

Doç.Dr. Zekeriya PAK*

Özet

Bu makale, Kur'an'ın Türkçe'ye çevirisi üzerine yürütülen fikrî çabalara katkı sağlamak amacıyla kaleme alınmıştır. Bu bağlamda, 30. cüzün çevirisi yapılarak, bu çeviride takip edilen yöntem ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Kur'an'ın Çevirisi.

Some Remarks on the Translation of the 30th Juz of the Qur'an

Abstract

This paper has been written with intent to contribute to the intellectual attempts which are made on the Turkish translation of the Qur'an. In this context, some informations are given about the method fallowed in this study by translating of the 30th Juz of the Qur'an.

Keywords: Qur'an, Translation of the Qur'an.

Çeviri Üzerine

Kur'an üzerine yapılacak çalışmaların, hiç kuşkusuz en zor olanı, onu başka bir dile çevirmektir. Çeviri işinin bizzat kendi doğasından kaynaklanan zorluklar bir yana, çevirisi yapılacak metnin kutsallığı, duruma ayrı bir sorumluluk boyutu kazandırmaktadır. Çünkü yapılacak iş, Allah'ın sözlerini yeni bir dil aracılığıyla yeniden inşa etme çabasıdır.

Her şeyden önce şu gerçeğin vurgulanması gerekir ki, hiçbir çeviri aslının yerini tutma iddiasında olamaz. Mütercim, asıl metinden anladığı ve hissettiği şeyleri hedef dile hangi ölçüde aktarabiliyorsa, çeviri metnin asıl metni yansıtabilme gücü de o düzeydedir. Dolayısıyla çeviri, asıl metindeki anlam-

* KSÜ İlahiyat Fakültesi Tefsir Anabilim Dalı

ların, mütercimın zihin süzgecinden geçerek yeni bir dilde yeniden şekil almasıyla oluşmuş yeni bir metindir. Allah'ın ne dediğini ve nasıl söylediğini, herhangi bir eksiltme ve artırma yapmaksızın, bütün anlam ve duygu boyutlarıyla, farklı bir dilde aynen ifade etmenin imkânsızlığı göz önünde bulundurulursa, şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki, hiçbir çeviriye doğrudan "Kur'an" adı verilemez.

Ancak şu hususun da dikkatlerden kaçmaması gerekir ki, ilahî kelamı Arapça aslından okuyup anlama imkânına sahip olamayan, bununla birlikte inandığı dinin kutsal kitabını anladığı bir dilde okuma arayışı içerisinde olan birisi için, çeviri metin de en az aslı kadar bir değer ifade etmektedir. Onun açısından Kur'an'ı okumak ve anlamak demek, bir mealı okumak ve anlamak demektir. Bir başka ifadeyle, Kur'an'ın ona sunabildikleri, okuduğu mealin onun zihnine ve duygularına hitap edebilme keyfiyeti ile sınırlıdır. Bu nedenle mütercim, dil engeli nedeniyle ilahî kelama erişemeyen insanlara ilahî kelamı aktaran ve bir şekilde Allah ile onlar arasında elçi olma konumunu üstlenen biridir¹. Bu açıdan, çeviri işini üstlenmek ciddi bir sorumluluğu da beraberinde getirmektedir.

Şu ana kadar yapılmış her meal çalışmasının böyle bir sorumluk duygusuyla ortaya konduğuna olan samimi inancımızla birlikte, büyük çoğunluğunun, insanımıza ilahî kelamı anlayarak ve hissederek okuma zevkini tattırmaktan önemli ölçüde uzak olduğunu söyleyebiliriz. Çoğu zaman, özellikle Türkçenin ifade ve üslup imkânlarının azamî derecede kullanılmadığı, dil ve üslup bakımından ciddi problemleri bünyesinde barındıran, akıcılık ve anlaşılabilirlik itibarıyla sıkıntılarla dolu metinlerle yüz yüzeyiz. Bu nedenle, meselenin akademik düzeyde ele alınıp tartışılarak ideal olana doğru adımların atılabilmesi için yeni çalışmalara olan ihtiyacın hiçbir zaman bitmeyeceği kanaatindeyiz. Bu düşünceyle, deneme mahiyetinde ve iddialı olmamak kaydıyla, 30. cüz üzerine bir meal

¹ Zekeriya Pak, *Allah-İnsan İletişimi*, İlahiyât Yayınları, Ankara 2005, s. 196-205.

çalışması yapmış bulunuyoruz. Amacımız, konuya akademik düzeyde ilgi duyan bilim dünyasıyla çalışmamızı paylaşmak ve gelecek öneri ve eleştirilerin bundan sonraki çalışmalarımıza ışık tutmasını sağlamaktır.

Yaptığımız çeviriyi sunmadan önce, takip ettiğimiz yöntem ve tercih ettiğimiz yorumların çevirimize yansıyan boyutu ile ilgili bazı hususları dile getirmenin uygun olacağı kanaatindeyiz.

1. Yaptığımız çalışmada, her şeyden önce, çevirinin okuyucu açısından işlevsel olmasına dikkat ettik. Amaç Arapça asıl metin ile eşdeğer düzeyde Türkçe bir metin oluşturmak olmadığına ve buna da imkân bulunmadığına göre, okuyucu kitlesini esas alarak, onların ilahî kelamın mesajını rahatlıkla anlamasını ve hissetmesini sağlayacak tarzda sade ve anlaşılır bir dil kullanmaya çaba gösterdik. Bunu yaparken, kullandığımız kelimelerin kullanımındaki Türkçede ifade ettiği anlamlarını göz önünde bulundurduk. Nitekim Kur'an'da yer alan bazı kelimeler Türkçeye geçmiş; fakat bunların önemli bir kısmı, değişik boyutlarda da olsa, bu geçiş sürecinde anlam değişimine uğramışlardır. Eğer biz, Türkçe bir cümle kuruyorsak, kurduğumuz cümlede yer alan kelimeleri de, Türkçede ifade ettikleri anlamları dikkate alarak kullanmalıyız. Mesela, “يوم الدين” ifadesini², bazı meallerde olduğu gibi “din günü” şeklinde³ çevirmediğimiz. Yine söz konusu ifadenin çoğu tefsir metinlerinde doğru ve haklı olarak “يوم الجزاء” olarak tefsir ediliyor oluşunun⁴ etkisiyle yapılan “ceza günü” şeklindeki çevirilere⁵ de itibar

² el-İnfitâr 82/17-18.

³ el-İnfitâr 82/17-18 ayetlerinin söz konusu şekilde çevirisi için, mesela bk. H. Basri Çantay, *Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm*, İstanbul 1981; Suat Yıldırım, *Kur'an-ı Hakîm ve Açıklamalı Meâlî*, Işık Yayınları, İstanbul 2002; Şaban Piriş, *Kur'an-ı Kerim Türkçe Anlamı*, Okyanus Yayıncılık, Kayseri 2004, s. 284.

⁴ *ez-Zeccâc, Me'âni'l-Kur'ân*, Dâru'l-Hadis, Kâhire 2004, V, 229; el-Mâverdi, *en-Nüket ve'l-Uyûn*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut tsz., VI, 224; en-Nesefî, *Medâriku't-Tenzîl*, Dâru'n-Nefâis, Beyrut 1996, IV, 495; İbn Kesîr, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut 1982, IV, 482.

⁵ el-İnfitâr 82/17-18 ayetlerinin söz konusu şekilde çevirisi için, mesela bk. Süleyman Ateş, *Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meâlî*, Yeni Ufuklar Neşriyat, İstanbul tsz.; Ali Özek ve Kurul, *Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meâlî*, Türkiye Diyanet Vakfı

etmedik. Çünkü Türkçedeki “din” ve “ceza” kelimelerinin “gün” kelimesiyle oluşturacağı bu tür terkipler, söz konusu ifadenin anlamını karşılamaktan uzaktır⁶. Bunların yerine, asıl metindeki “ed-dîn” kelimesinin ifade ettiği anlamı gözeterek bu ifadenin “Karşılık Günü” şeklinde çevirisini uygun gördük⁷.

2. Gramatikal açıdan aynı cümlenin unsurları olup birbirini tamamlayan ifadelerden oluşsa da, ayetleri tek cümle çatısı altında birleştirerek çevirmeyi uygun bulmadık. Çünkü bu durumdaki her bir ayet, anlam ve gramer bakımından siyak ve sibakıyla sıkı bir bağlantı içersinde olsa da, verilen mesajın farklı bir boyutuna dikkat çekmekte ve yerine göre ilişkili olduğu ayetlerden bağımsız biçimde kendine özgü bir anlam ve duygu boyutu taşımaktadır. Eğer bu durumdaki ayetler birleştirilerek tek cümle çatısı altında çevrilirse, temel mesaj pek kaybolmasa da, ayrı bir ayet oluşun ortaya koyduğu vurgunun etkisiyle hissedilen yan anlamların önemli bir kısmı yok olmaktadır. Ayetleri müstakil olarak çevirirken, hem asıl metinde var olan vurgu boyutunu hissettirecek hem de ayetler arasındaki anlam bağını gösterecek lafızları kullanmakta bir mahzur görmedik. Çünkü amacımız, asıl metni okuduğumuzda oradan anladıklarımızı ve hissettiklerimizi meali okuyanın da önemli ölçüde anlamasını ve hissetmesini sağlamaktır. Bu nedenle, okunurken hissedilen ancak lafız olarak asıl metinde karşılığı bulunmayan manaları açık ifadelerle yansıtmaya çalıştık. Bunu yaparken Türkçenin ifade ve üslup zenginliğinden

Yayımları, Ankara 1993; Salih Akdemir, *Son Çağrı Kur'an*, Ankara Okulu Yayınları, Ankara 2004; M. Zeki Duman, *Beyânu'l-Hak*, Fecr Yayınları, Ankara 2006, II, 440;

⁶ Zekeriya Pak, “*Kur'an'daki Kelimelerin Türkçe'ye Geçiş Sürecinde Uğradıkları Anlam Değişmeleri*”, K. S. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 3, Ocak-Haziran 2004, s. 95-99

⁷ Söz konusu ifadenin bu şekilde çevirisini, görebildiğimiz kadarıyla, sadece Hamidullah'ın “Le Saint Coran” adlı Fransızca çevirisinin Aziz Kur'an adıyla Türkçeye yapılan çevirisinde rastladık. Bk. Muhammed Hamidullah, *Aziz Kur'an*, (Çev.: Abdülaziz Hatip-Mahmut Kanık), Beyan Yayınları, İstanbul 2000.

yararlanmaya gayret gösterdik; yeri geldiğinde “fazlalık” gibi değerlendirilebilecek bu lafızları kullanmadığımız takdirde ciddi bir anlam kaybının ortaya çıktığını gördük. Dolayısıyla bu lafızlar, kanaatimize göre fazlalık değil, asıl metinde var olan anlamların karşılığıdır.

3. Kur’an’ın kendine özgü akıcılığını ve özellikle, bir kısmının çevirisini yaptığımız mekkî surelerdeki şiirsel üslubu da, kendi edebî gücümüz nispetinde yansıtmaya çalıştık. Bu hususta iddialı değiliz; ancak bunun da bir şekilde yapılması gerektiği kanaatindeyiz. Çünkü Kur’an, “ne söylediği” kadar “nasıl söylediği” ile de okuyucu üzerinde önemli bir etki uyandırmaktadır. Fazlur Rahman’ın ifadesiyle, özellikle ilk nazil olan ayetlerde, birer volkanik patlamayı veya küçük bir gedikten akmaya çalışan müthiş bir ırmağı andıran ifadeler yer almaktadır⁸. Dolayısıyla Kur’an’ın bu yönünü ve ifadelerindeki iç musikiyi de Türkçenin ifade imkânlarını kullanarak yansıtmının okuyucu açısından etkili olacağını düşünüyoruz.

4. Bazı ayetlerle ilgili tercih ettiğimiz yorumlara bağlı olarak yaptığımız çeviriler, yaygın çeviri biçimlerinden oldukça farklı olmuştur. Dikkat çekebilecek üç örnek üzerinde kısaca durmak istiyoruz. Ele alacağımız hususların her biri müstakil bir çalışma çerçevesinde ele alınıp irdelenecek boyutta olmakla birlikte, burada meseleye kısaca değinmek maksadı ifade açısından yeterli olacaktır.

a. “الذی هم فيه مختلفون”⁹ ayetindeki “مختلفون” kelimesi, çoğu müfessire göre, iki tarafın düşünce ve davranış bakımından birbirinden farklılık arz etmesini ifade etmektedir. Buna göre bu iki taraftan biri, bir önceki ayette geçen “büyük haber” gerçeğine inananlar, diğeri de buna inanmayanlardır¹⁰.

Bir başka yoruma göre ise bu iki taraf, söz konusu ger-

⁸ Fazlur Rahman, *Ana Konularıyla Kur’an*, (Çev.: Alpaslan Açıkgenç), Fecr Yayınevi, Ankara 1993, s. 176.

⁹ en-Nebe’ 78/3.

¹⁰ et-Taberî, *Câmi’u’l-Beyân*, Dâru İbn Hazm, Beyrut 2002, XV, 6; İbn Atiyye, *el-Muharreru’l-Vecîz*, Dâru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut 2001, V, 423; el-Beydâvi, *Envâru’t-Tenzil*, Dâru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut 2003, II, 572; en-Nesefî, *a.g.e.*, IV, 476; İbn Kesîr, *a.g.e.*, IV, 462.

çeği tamamen reddedenler ile bu konuda şüphe içinde olanlardan oluşmaktadır¹¹. Her iki yoruma göre de, söz konusu ifadenin kapsamında, aralarında ihtilaf bulunan en az iki grup söz konusudur. Ayet gramatikal açıdan ilişkili olduğu bir önceki ayetle birlikte okunduğunda, her iki yorumun da neticesinde şöyle bir anlam ortaya çıkmaktadır: “*Hakkında görüş ayrılığına düştükleri büyük haber.*” Buna göre, iki grubun birbirlerine karşılıklı sorular yönelterek üzerinde tartıştıkları mesele, “büyük haber”in kabul veya reddi ya da onun keyfiyetinin ne olduğudur. Değişik ifadelerle de olsa, meallere yansıyan anlam hep bu şekilde olmuştur.

Oysa söz konusu ayetin içinde yer aldığı bağlam dikkate alındığında, burada, “büyük haber” değerindeki bir gerçekliğin, inkâr edenler tarafından alaycı bir üslupla sorgulanışının gündeme getirildiği görülmektedir. “*Çok yakında anlayacaklar!*” şeklindeki tehdit içerikli karşı cevap niteliğindeki ayet de gösteriyor ki, söz konusu edilenler, gerçeği inkâr edenlerdir. Şu halde burada, inananlarla inanmayanlar arasındaki bir ihtilafa vurgu yapıldığını düşünmenin bir anlamı bulunmamaktadır. Müşrikler arasındaki, ret veya şüphe şeklindeki muhtemel bir ihtilafın ise, onların söz konusu gerçek karşısındaki tutumlarının keyfiyeti açısından önemli bir değerinin olmadığı ortadadır.

Söz konusu ifadeyi, yukarıdaki şekillerde yorumlayarak anlamlandırmanın temelinde, “ihtilaf” kavramının ifade ettiği eylemin, mutlaka iki şey, iki kişi veya iki gruptan oluşan öznelerin birbirlerine karşı pozisyonunu ifade eden bir kavram olduğu düşüncesi yatmaktadır. Burada şu soruyu gündeme getirmek gerekmektedir: “İhtilaf” kavramı her zaman, farklı düşünce ve davranış içerisinde olan iki tarafın birbirlerine karşı duruş biçimlerini ifade eden “çift özneli” bir eylemi mi ifade eder? Yoksa yine ortada bir görüş ayrılığı bulunmakla birlikte,

¹¹ İbn Atiyye, *a.g.e.*, V, 423; el-Beydâvî, *a.g.e.*, II, 572; en-Nesefî, *a.g.e.*, IV, 476.

iki taraftan sadece birinin diğere karşı muhalif tutumuna işaret edebilen “tek öznel” bir eylemi de ifade eder mi? Eğer ikinci şık mümkün ise, “مختلفون” ifadesiyle, “büyük haber” gerçeğine ve başta Hz. Peygamber olmak üzere buna inananlara karşı müşriklerce gösterilen muhalif tavrın kastedildiği şeklinde üçüncü bir yorum ortaya çıkacaktır. İşte bu noktada, bizim de tercih ettiğimiz şekliyle, Ebu’s-Su’ûd’un yorumuyla karşılaşmaktayız. Ona göre, buradaki “ihtilaf”, “muhalefet” anlamında olup, ayette söz konusu edilen şey, iki tarafın birbirleriyle muhalefeti değil, müşriklerin Hz. Peygambere ve onun verdiği haberin gerçekliğine karşı muhalif tavrıdır. Allah, “*Çok yakında anlayacaklar!*” derken, muhataplarını, kendi aralarındaki görüş ayrılıklarından dolayı değil, Hz. Peygambere karşı çıkışlarından dolayı uyarmakta ve tehdit etmektedir.¹² Bizim tercihimiz de bu yorum doğrultusunda olduğu için, yaptığımız çeviri yaygın çeviri biçimlerinden farklı olmuştur:

-Kendi aralarında neyi konuşup soruşturuyorlar?

-Yoksa o büyük haberi mi?

-Hem de **gerçekliğine karşı çıktıkları** bir haberi, öyle mi?

-Yanlış yoldalar! Çok yakında anlayacaklar!

b. “وَأَدَا النُّفُوسَ زَوْجَتِ”¹³ ayetinin anlamı ile ilgili olarak, Taberî iki yorumun olduğunu söyler. Buna göre ayet, “Her insan kendi konumunda olan kişilere katıldığında, onlarla bir araya getirildiğinde” veya “Ruhlar bedenlere iade edildiğinde” anlamındadır. Taberî “وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً”¹⁴ ve “احْشُرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ”¹⁵ ayetlerini de delil göstererek, Hz. Ömer’den nakledilen birinci yorumu tercih eder¹⁶. Diğer tefsirlere baktığımızda, bu iki yoruma ek olarak, şu anlamların da kaydedildiğini görmekteyiz:

¹² Ebu’s-Su’ûd, *İrşâdu’l-Akli’s-Selîm*, Dâru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut 1999, VI, 354.

¹³ et-Tekvîr 81/7

¹⁴ el-Vâkı’a 56/7.

¹⁵ es-Sâffât 37/22.

¹⁶ et-Taberî, *a.g.e.*, XV, 88-90. Ayrıca bk. İbn Kesîr, *a.g.e.*, 476-477.

“İnsanların kendi amelleriyle karşı karşıya getirilmesi”, “Müminlerin hurilerle, kâfirlerin şeytanlarla eşleştirilmesi”¹⁷. Tefsirlerde genellikle, Taberî'nin de tercih ettiği ilk yorum ön planda gözüküyor ise de, meallere baktığımızda bunun pek tercih edilmediğini görmekteyiz. Bizim çevirideki tercihimiz ise, Taberî'nin gerekçeli olarak yaptığı yorum doğrultusunda olmuştur: “*Herkes, inanç ve davranışlarının niteliğine göre gruplara ayrıldığı zaman!*”

c. “وهديناه النجدين”¹⁸ ayetinde geçen “necdeyn” kelimesinin tekili olan “necd”, asıl anlamı itibariyle, dip ve derinliğin zıddı olup yeryüzünün yüksek kısımlarını ifade eden bir kelimedir. Ayrıca, bu temel anlamla bağlantılı olarak, görülebilir bir yükseklikte olup açık ve net bir şekilde gözüken yol anlamında da kullanılmaktadır¹⁹. Temel sözlüklerin verdiği bu anlamlar tefsirler tarafından da tekrarlanmış ve ayetteki “necdeyn” ifadeyle iki yolun kastedildiği ve bu iki yolun da “hayır ve şer yolu” olduğu yorumu yapılmıştır. Buna göre ayet, “*Biz ona hayır ve şer yolunu açık bir şekilde öğrettik, bildirdik.*” anlamındadır. Genel kabul gören yorum bu olmakla birlikte, söz konusu ifadeyle yeni doğan çocuğa hayat veren sütün kaynağı olması bakımından iki göğsün kastedilmiş olabileceği şeklindeki yorum da, tefsir kaynaklarında “denildi ki”, “veya” vb. kayıtlarıyla yer almıştır²⁰. Elmalılı ise, kelimenin sözlük anlamları üzerinde kısaca durduktan hemen sonra, siyak-sibak ilişkisine değinerek şu yorumu yapar: “Necd kelimesi, mücahid bir kahramana gösterilen iki tepe gibi yüksek iki gaye, iki yol manası-

¹⁷ ez-Zeccâc, *a.g.e.*, V, 225; ez-Zemahşerî, *el-Keşşâf*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 2003, IV, 694; İbn Atiyye, *a.g.e.*, V, 442; er-Râzî, *Mefâtihu'l-Gayb*, el-Mektebetü't-Tevfikîyye, Kahire 2003, XXXI, 70; el-Beydâvî, *a.g.e.*, II, 572; en-Nesefî, *a.g.e.*, IV, 491; İbn Kesîr, *a.g.e.*, IV, 477; Ebu's-Su'ûd, *a.g.e.*, VI, 384.

¹⁸ el-Beled 90/10

¹⁹ el-Halîl b. Ahmed, *Kitâbu'l-Ayn*, Müessesetü'l-A'lemî li'l-Matbû'ât, Beyrut 1988, VI, 83-84; ez-Zeccâc, *a.g.e.*, V, 250.

²⁰ et-Taberî, *a.g.e.* XV, 250-252; ez-Zemahşerî, *a.g.e.*, IV, 744; el-Beydâvî, *a.g.e.*, II, 595; en-Nesefî, *a.g.e.*, IV, 525; Ebû Hayyân, *el-Bahru'l-Muhîd*, Dâru'l-Fikr, Beyrut 1992, X, 482; İbn Kesîr, *a.g.e.*, IV, 512; Ebu's-Su'ûd, *a.g.e.*, VI, 431-432.

nı telkin etmektedir.”²¹ Elmalılı daha sonra, klasik tefsir metinlerinde belirtilen ve tercih edilen yorum üzerinde detaylı bir şekilde durmakta ve anlaşıldığı kadarıyla o da, diğerleri gibi, “necdeyn” kelimesi ile “hayır ve şer nitelikli iki yol”un kastedildiği yorumuna katılmaktadır²².

Biz ise, gerek ayetin bağlamını, gerekse ayette yer alan “hedâ” fiil kökünün ve bundan türeyen diğer kavramların Kur’an’da ifade ettiği anlamı gözeterek, Elmalılı’nın yaptığı ilk yorumun isabetli olduğunu düşünüyoruz. Çünkü Kur’an’da “hedâ” fiili, hiçbir yerde, insana olumsuz bir hedefi gösterme, oraya yönlendirme veya iletme anlamında kullanılmamıştır. Olumsuz bir durumun olumsuzluğunu dile getirerek ondan sakındırmaya çalışmak da olumlu bir yol gösterme olarak değerlendirilebilir ise de, “hedâ” fiilinin ve ondan türeyen kelimelerin Kur’an’daki kullanımları dikkatlice incelendiğinde, onların her zaman olumlu yöne işaret eden bir istikameti ifade ettiği görülecektir. Dolayısıyla burada da, iki olumlu hedefin gösterilmesi söz konusu olmalıdır. Buna göre, “takip” anlamı içeren “fe” edatıyla başlayan ve 16. ayete kadar olan kısmın “necdeyn” kelimesiyle kastedilen anlama açıklık getirdiği kanaatindeyiz: Allah, “*Yığınla servet harcıyıp tükettim!*” diyerek (6. ayet) övünen insana, asıl övünülecek kahramanlığın gösterilen iki hedefe ulaşmakla mümkün olacağını hatırlatıyor. Bu iki hedefe giden yol ise, onun hiç yanaşmak istemediği “*çetin ve zorlu yol*”dur. Bu yolun sonunda da, söz konusu iki hedef vardır. Birincisi, insanı kölelik zincirinden kurtarmak, ikincisi ise açlık çekilen bir günde doymaktır.

Ayet ile ilgili yorumumuz bu doğrultuda olduğu için, anlamı da buna göre verdik. Buna göre ayetin anlamı, “*Kendisine iki yüce hedef göstermedik mi?*” şeklindedir.

5. Özellikle kıyamet ve ahiret ahvalini beyan eden bazı

²¹ Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur’an Dili*, Eser Neşriyat, İstanbul tsz., VIII, 5837.

²² Elmalılı, *a.g.e.*, VIII, 5838-5841.

kavramlar, genellikle özel isim olarak telakki edilmekte ve bunlar çoğu zaman çevirisi yapılmadan lafız olarak Türkçeye aktarılmaktadır. Oysa bu kelimelerin her biri, Araplarca bilinen esas anlamları itibariyle, delalet ettikleri olguların özel bir yönünü ve boyutunu muhatabın zihnine yaklaştırmayı amaçlamaktadır. Bunlar özel isim olarak telakki edilerek çeviri esnasında lâfzen muhafaza edildiğinde, delalet ettikleri anlam buharlaşıp yok olmaktadır.

Çevirisini yaptığımız kısımda karşılaştığımız bu tür kelimelerin bir kısmına, detay tahlillere girmeksizin, kısaca değinmek istiyoruz.

- **النعم / en-Na'im:** Kur'an'da bu kavram, cennetin sınırsız nimetlerle donatılmış bir bolluk ve refah yurdu oluşunu nitelemek üzere 16 ayette geçer²³. Eğer bu kelime özel isim olarak değerlendirilir ve "na'im cenneti" olarak Türkçeye aktarılırsa, cennetin insanı cezbeden bir yer oluşu keyfiyetine işaret eden boyutu kaybolacaktır. Bu nedenle, kelimenin geçtiği ve aynı lâfzî yapıdaki İnfitâr 82/13 ve Mutaffifîn 83/22 ayetlerini "*İyiler, kesinlikle bolluk ve refaha kavuşacaklar*" şeklinde çevirmeyi uygun bulduk.

- **عليون / Illiyyûn:** Mutaffifîn 83/7-8 ve 18-19 ayetlerinde geçen bu kelimelerden ilki, ölüm ötesi hayat gerçeğini kabul etmeyip cehennemlik olmayı hak edenlerin, ikincisi ise cennet nimetlerine kavuşacak olanların kayıtlarının tutulduğu bir tür "kayıt kütüğü"nü ifade etmektedir. Bunların, türetildikleri kelime köklerinin ifade ettikleri temel anlama uygun olarak, kayıtları tutulan kişilerin keyfiyetlerine işaret eden bir anlama sahip oldukları anlaşılmaktadır. Kötüler kötü durumda oldukları için onların kayıt kütükleri "Siccîn" olarak isimlendirildiği gibi, iyiler de iyi oldukları için onların kayıt kütükleri "Illiyyûn" olarak isimlendirilmiştir. Dolayısıyla bu isimlendirmeler, söz konusu kütüklerin keyfiyetine işaret eden

²³ Bk. M. Fuâd Abdülbâkî, *Mu'cemu'l-Müfehres*, el-Mektebetü'l-İslâmiyye, İstanbul 1982, s. 708.

bir sıfat-isim konumundadır. Şu halde, bunlar çevrilmeden olduğu gibi Türkçeye aktarıldığında, delalet ettikleri şeye delalet ediş keyfiyetleri kaybolmaktadır.

“Siccîn”, hapsedme anlamındaki “سجن /secn” kelimesinden türemiş olup²⁴, kötülerin gireceği cehennemın bir nevi hapsedane oluşuna işaret etmektedir. Bu kişilerin kaydının tutulduğu kütük de, bu anlam çerçevesinde, “Cehennem Tutukluları Kütüğü” olarak çevirdiğimiz “siccîn” kelimesi ile nitelendirilmiştir. “İlliyyûn” ise, yüksek ve yüce olmak anlamındaki “علو /ulüvv” kelimesinden türemiş olup²⁵, cennetin değer itibarıyla yüce insanların yurdu olacağına işaret etmektedir. Bu kişilerin kaydının tutulduğu kütük de, bu anlama bağlı olarak, “Yüce İnsanlar Kütüğü” olarak çevirdiğimiz “İlliyyûn” kelimesi ile nitelendirilmiştir.

- تسنيم /Tesnîm: Devenin hörgücüne “senâm” denildiği gibi, dumanın ve ateşin yükselmesi de “esneme” fiiliyle ifade edilmektedir²⁶. Yine, kuyu suyunun aksine, yeryüzünde bulunan su da “senim” olarak nitelendirilmektedir²⁷. Kur’an’da bir defa olmak üzere Mutaffifin 83/27 ayetinde geçen “tesnîm” ile aynı kökten gelen bu kelimelerin ifade ettiği ortak anlam, bir şeyin “yüksek/yüce” olmasıdır²⁸. Bu anlam çerçevesinde “tesnîm” kelimesi, “yüksekten akan su” şeklinde yorumlanmıştır²⁹. Dolayısıyla kelime, cennette inananlara sunulacak şarabın kaynağı olan suyun kalitesini ifade eden bir isim-sıfattır. Bu nedenle, bu anlamın çeviriye aktarılması gerekmektedir: “Şarabın karışımı, **doruklardan akıp gelen bir sudur.**”

- الحطمة /el-Hutame: Cehennemi niteleyen bir isim-sıfat olarak sadece Hümeze 104/4-5’de geçen bu kelime, cehenne-

²⁴ el-Halil b. Ahmed, *a.g.e.*, VI, 56; el-Cevherî, *es-Sihâh*, Dâru’l-Fikr, Beyrut 1998, II, 1565; İbn Manzûr, *Lisânu’l-Arab*, Dâru Sâdir, Beyrut tsz., XIII, 203.

²⁵ el-Halil b. Ahmed, *a.g.e.*, II, 248; İbn Manzûr, *a.g.e.*, XV, 83.

²⁶ el-Cevherî, *a.g.e.*, II, 1444.

²⁷ el-Cevherî, *a.g.e.*, II, 1444.

²⁸ İbn Fâris, *Mu’cemu Mekâyisi’l-Lüğa*, Dâru’l-Ceyl, Beyrut 1991, III, 107.

²⁹ et-Taberî, *a.g.e.*, XV, 134-135; ez-Zeccâc, *a.g.e.*, V, 233; el-Cevherî, *a.g.e.*, II, 1444; er-Râzî, *a.g.e.*, XXXI, 100.

min Kur'an'da geçen isimlerinden biridir. Onunla cehennemin kastedildiği, “Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir!” anlamındaki 6. ayetten de rahatlıkla anlaşılmaktadır. Ancak “hutame”, cehenneme sadece bir olgu olarak delalet eden özel bir isim değil, aynı zamanda onun muhataplarca bilinmesi ve hissedilmesi istenen bir özelliğine de işaret eden bir niteleme sıfatıdır. Kelime, “kemik vb. sert bir şeyi kırmak, parçalamak” anlamındaki³⁰ “حطم /hatame” fiilinden türemiştir. Dolayısıyla cehennem, “el-hutame” şeklinde nitelendirilerek, içine atılanları parçalayıp öğüten bir mekanizmaya benzetilmiş³¹ ve böylece onun ürkütücülüğü zihinlere yaklaştırılmak istenmiştir.

Eğer bu kelime, çoğu mealde olduğu gibi, çevirisi yapılmadan lâfzen Türkçeye aktarılırsa, cehennemin söz konusu niteliğine dair anlam kaybolacaktır. Bu nedenle biz, ilgili ayetleri şu şekilde çevirmeyi uygun bulduk:

*Asla! Onlar, **insanı acımasızca öğüten o yere** terk edecekler.*

Acımasızca öğüten o yeri sen bilir misin?

Kur'an tercümesi teknikleri çerçevesinde, her biri ayrı bir çalışmayı ve üzerinde tartışmayı gerektirecek bazı hususlara kısaca değindikten sonra, yaptığımız çeviriyi sunmak istiyoruz.

³⁰ el-Halil b. Ahmed, *a.g.e.*, III, 175; İbn Fâris, *a.g.e.*, II, 78.

³¹ ez-Zemahşerî, *a.g.e.*, IV, 789; el-Beydâvî, *a.g.e.*, II, 621; en-Nesefî, IV, 556.

Otuzuncu Cüzün Çevirisi

78. Nebe Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Kendi aralarında neyi soruşturuyorlar?
2. Yoksa o büyük haberi mi?³²
3. Hem de gerçekliğine karşı çıktıkları bir haberi, öyle mi?
4. Yanlış yoldalar! Çok yakında anlayacaklar!
5. Gerçekten yanlış yoldalar! Çok yakında anlayacaklar!

6. Biz, yeryüzünü bir döşek gibi yaymadık mı?
7. Dağları birer kazık gibi dikmedik mi?
8. Sizleri birbirinize eş olarak yaratmadık mı?
9. Uykunuzu dinlenme zamanı yapmadık mı?
10. Geceyi bir örtü gibi üstünüze sermedik mi?
11. Gündüzü geçim sağlama zamanı yapmadık mı?
12. Yedi sağlam göğü üzerinize kurmadık mı?
13. Oraya, ısı ve ışık saçan bir kandil asmadık mı?
14. Yüklü bulutlardan bolca yağmur yağdırmadık mı?
15. Onunla yerden tahıllar ve bitkiler çıkaralım,
16. Ağaçlarla kaplı bahçeler var edelim diye.

17. Şunu biliniz ki, Karar Günü'nün zamanı belirlenmiştir.³³
18. O gün, komut borusu çalınır ve siz topluluklar halinde gelirsiniz.
19. Bu sırada, gökyüzü açılmış ve her tarafından kapılar belirmiştir.
20. Dağlar yürütülmüş, birer serap olmuştur.
21. Cehennem, gözü yolda beklemeye koyulmuştur;
22. O, haddini aşanların son durağı olacaktır;

³² *Büyük haber*: Kur'an'ın bildirdiği, "İnsanlar öldükten sonra yeni bir hayat için yeniden dirilecekler." haberi.

³³ *Karar Günü*: Yeniden dirilmenin ardından, iyileri ve kötülerini belirlemek üzere son kararın açıklanacağı zaman.

23. Onlar orada çağlar boyu kalacaklardır.
24. Orada ne bir serinlik ne de bir içecek tadacaklar;
25. Yalnızca kaynar su ve tiksindirici bir içecek,
26. Durumlarına uygun bir ceza olarak.
27. Çünkü onlar, sonunda bir hesabın olacağını hiç beklemiyorlardı.
28. Mesajlarımızı da şiddetle yalanlamışlardı.
29. Biz ise her şeyi, evet her şeyi kayda geçirmiştik.
30. Öyleyse tadın bakalım!

Artık size karşı tavrımız, sadece azabınızı artırmak olacaktır.

31. Kendilerini kötülöklere karşı koruyanlara gelince:
Kazançlı çıkacak olan onlardır.
32. Bahçeler, üzüm bağları,
33. Taze ve yaşıt dilberler,
34. Dolu kadehler de onları beklemektedir.
35. Onlar orada ne bir gereksiz söz ne de bir yalan işitirler.
36. Bütün bunlar, Rabbinden bir ödöl, durumlarına uygun bir bağıştır.
37. O, göklerin, yerin ve ikisi arasındaki her şeyin Rabbi ve sonsuz merhamet sahibidir. O'nun karşısında hiç kimse tek bir söz söylemeyecektir.
38. O gün Ruh³⁴ ve melekler bir düzen içinde O'nun huzurunda duracaklar; O sonsuz merhamet sahibinin izin verdikleri dışında kimse konuşmayacaktır. Konuşan da sadece doğruyu söyleyecektir.
39. İşte, gerçekliğinde asla şüphe olmayan gün! Artık, kim isterse, Rabbine giden bir yol tutsun.
40. Kuşkusuz biz, yakın bir azaba karşı sizi uyarmış bulunuyoruz. O gün kişi, ileriye dönük neler yapmışsa onlara bir bakar ve gerçeği inkâr etmiş olan şöyle der: "Keşke toprak olsaydım!"

³⁴ Ruh: Cebrail'in isimlerinden biri.

79. Nâziât Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Var gücüyle çekip alanlara,
2. Şevkle çalışıp duranlara,
3. Sürekli bir uğraş içinde olanlara,
4. Uğraştığı yolda yarışıp duranlara,
5. Yarış içinde nice işler tasarlayanlara
Yemin olsun ki:
6. Gün gelecek, şiddetli bir sarsıntı olacak.
7. Ardından onu başka bir sarsıntı izleyecek.
8. İşte o gün, kalpler yerinden fırlarcasına çarpacak.
9. Bakışlar korkak ve ürkek bir hâl alacak.

10. Hâlâ diyorlar ki: “Biz çukura gömülmüşken, gerçekten de, yeniden hayata mı döndürüleceğiz?”
11. “Hem de çürümüş kemiklere dönüşmüşken, öyle mi?”
12. Bir de şunu diyorlar: “Eğer olacaksa bu, hiç de kârı olmayan bir dönüş olacak!”
13. Hâlbuki o, bir tek uyarı komutuna bakmaktadır.
14. Bir de bakmışın ki onlar, anında mahşer alanındaadırlar.

15. Musa'nın haberi ulaştı mı sana?
16. Rabbi, kutsal Tuva Vadisi'nde seslenmişti ona:
17. “Firavun'a git! Çünkü o, haddini son derece aştı!”
18. “Git ve de ki: İster misin, arınmış bir kişiliğe sahip olasın?”
19. “Rabbine giden yolu göstersem de sana, O'ndan saygıyla korkasın!”
20. Sonra Musa, ona en büyük mucizeyi gösterdi.
21. O ise, bütün bunlar yalan, dedi ve karşı çıktı.
22. Sonra da, koşar adımlarla çekip gitti.
23. Ardından, topladı herkesi ve seslendi,

24. “Ben sizin en yüce Rabbinizim!” dedi.
25. Allah ise onu, hem ölüm ötesi hayatta hem de bu dünyada ibret olsun diye cezalandırdı.
26. İşte bunda, Allah'tan saygıyla korkanlar için gerçek bir ders vardır.

27. Sizi yaratmak mı zor yoksa göğü mü? Bakınız, Allah onu inşa etti.
28. Derin bir yükseklik verip ona, düzgünce biçimlendirdi.
29. Gecesini karanlık, gündüzünü aydınlık yaptı.
30. Ardından, yeryüzünü yayıp döşedi.
31. Oradan sular ve otlaklar çıkardı.
32. Dağları da sağlamca yerleştirdi.
33. Hem siz hem de hayvanlarınız yararlısın diye...

34. O en büyük felaket anı gelip çattığı zaman!
35. O gün, neyin peşinde koştuğunu hatırlayacaktır insan!
36. Alev alev yanan ateş, onu göreceklein konmuştur önüne.
37. Artık, kim haddini aşmışsa son derece,
38. Ve dünya hayatını tercih etmişse sadece,
39. İşte, onun yerleşeceği yer, alev alev yanan ateştir!
40. Kim de Rabbinin makamına karşı hata yapmaktan korkmuş ve nefisini kötü istek ve düşüncelerden alıkoymuşsa,
41. İşte, onun yerleşeceği yer de cennettir!

42. Sana kıyametin zamanını soruyorlar, “Ne zaman kopacak!” diye.
43. Senin onun zamanını bildirmen mümkün mü hiç!
44. Onun kesin bilgisi sadece Allah'a aittir.
45. Sana düşen, ancak, ondan korkacak olanları uyarmaktır.
46. Kıyametle yüz yüze geldikleri gün, onlara öyle gelecek ki, dünyada geçirdikleri süre sadece bir akşam ya da bir kuşluk vaktidir.

80. Abese Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Kaşlarını çattı, yüzünü çevirdi!³⁵
 2. Çünkü kendisine, görmeyen o kişi geldi!
 3. Ne biliyorsun, belki o arınmış bir kişi olacak!
 4. Yahut öğüt alacak da, aldığı öğüt kendisine yarar sağlayacak!
 5. Bir yanda, eksiksiz ve kusursuz gören kendini,
 6. Sen ona yöneltiyorsun, bütün ilgini!
 7. Onun arınmak istemeyişi, neden bu kadar ilgilendirir ki seni!
 8. Diğer yanda, sana gelen biri, hem de koşarak!
 9. Allah'tan da saygıyla korkarak!
 10. Sen ise, istemiyorsun onun yüzüne bakmak!
 11. Asla böyle yapma! Bil ki bu bir öğüttür.
 12. Öyleyse, isteyen bu öğüde kulak verir.
 13. O, onurlandırılmış sayfalardadır:
 14. Yüceltilmiş, arındırılmış,
 15. Yazıcıların ellerinde korunmuş,
 16. Hem de onurlu, saygılı yazıcıların.
- ***
17. Yazıklar olsun şu insana! Ne kadar da iyilikbilmez!
 18. Allah onu neyden yarattı?
 19. Bir damladan! Onu yaratıp doğasını belirledi.
 20. Sonra, hayat yolunda kolaylıkla ilerletti.
 21. Sonra, onu öldürecek ve kabre koyacak.
 22. Sonra da, dilediğinde onu yeniden diriltecek.
 23. Böyle olmamal! İnsan, Allah'ın kendisine emrettiği şeyleri hâlâ yerine getirmiyor!
 24. İnsan yediği şeylere bir baksın ve düşünsün:

³⁵ Hz. Peygamber Mekke'nin ileri gelenlerinden İslam'ı kabul etmemekte direnen bazı kimselere gerçekleri anlatmakla meşgul olduğu bir anda, İbn Ümmi Mektûm isimli gözleri görmeyen bir şahıs gelir ve kendisine öğütte bulunmasını ister. Hz. Peygamber de, "seçkin!" insanlarla ilgilendiği için ona pek yüz vermez. Bu surenin ilk ayetlerinde, Allah Hz. Peygamberi bu yanlış tutumundan dolayı uyarır.

25. Bol ve bereketli yağmurlar yağdırdığımızı,
26. Ardından, toprağı yarıp bitkilerin çıkışını sağladığımızı,
27. Orada nice tahıllar bitirdiğimizi,
28. Üzüm bağları ve sebzeler,
29. Zeytinler ve hurmalar,
30. Sık ve gür ağaçlı bahçeler,
31. Meyveler ve otlaklar.
32. Hem siz hem de hayvanlarınız yararlansın diye...

33. Yeniden diriliş komutunun o şiddetli sesi duyulduğu zaman!
34. O gün kişi kaçır kardeşinden,
35. Anasından, babasından,
36. Eşinden, çocuklarından.
37. Çünkü o gün, onların her biri, ancak kendi durumuyla ilgilenmektedir.
38. İşte o gün, nice yüzler var ki neşe içindedir.
39. Gülmekte ve aldığı müjdeye sevinmektedir.
40. Nice yüzler de var ki o gün, keder içindedir.
41. Karanlıklar kuşatmıştır her bir yanını.
42. İşte bunlar, gerçeği inkâr edenlerdir, yoldan çıkmış olanlardır.

81. Tekvîr Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Güneş karartıldığı zaman!
2. Yıldızlar söndüğü zaman!
3. Dağlar yürütüldüğü zaman!
4. Doğumu yaklaşmış develer bile terk edildiği zaman!
5. Yabani hayvanlar bir araya geldiği zaman!
6. Denizler kaynayıp taşıdığı zaman!
7. Herkes, inanç ve davranışlarının niteliğine göre gruplara ayrıldığı zaman!
8. Diri diri gömülen kız çocuğuna sorulduğu zaman:
9. "Neydi günahı, öldürülmesine sebep olan?"
10. Amel defterleri açılıp yayıldığı zaman!

11. Gökyüzü, bir örtü gibi sıyrılıp açıldığı zaman!
12. Alev alev yanan o ateş kızıştırıldığı zaman!
13. Cennet iyice yaklaştırıldığı zaman!
14. Ne getirdiğinin farkına varacaktır insan!

15. Bakınız, yanlış yoldasınız!
Yemin ederim yıldızlara, gündüzleri gizlenip kaybolan,
16. Yolunda ilerleyip geceleri ortaya çıkan.
17. Geceye de yemin olsun, hafif bir karanlık çöktüğü an,
18. Ve sabaha, soluğu hissedilmeye başladığı zaman:
19. Kesinlikle onurlu bir elçinin sözüdür, bu Kur'an.³⁶
20. Güçlü, Egemenlik Tahtı'nın Sahibi katında saygın,
21. Orada sözü dinlenir, güvenilir bir elçinin.
22. Şu halde arkadaşınız, cinlerin etkisi altında kalmış biri değildir.³⁷
23. Nitekim o, o elçiyi, tam karşısında, açık bir şekilde görmüştür.
24. O, görünmeyen âlem konusunda, "öyle zannediyor" diye suçlanacak biri değildir.
25. Bu Kur'an, taşlanarak onuru kırılmış şeytanın sözü de değildir.
26. Şu halde siz, nasıl bir düşünceye kapılıp gidiyorsunuz?
27. Bu Kur'an, sadece, tüm insanlık için bir öğüttür!
28. Bir öğüttür, sizden doğru yolu bulmak isteyenler için!
29. Tüm insanlığın Rabbi olan Allah sizin doğru yolu bulmanızı istiyor olmasa, sizler onu isteyemezsiniz.³⁸

³⁶ Ayette "elçi" ile kastedilen, Cebrail'dir.

³⁷ "Arkadaşınız" ifadesiyle kastedilen Hz. Peygamberdir. Mekke ve yöresindeki yaygın inanışa göre, şairler ve kâhinler cinlerle ilişkisi olan kimselerdi. Onların söylediği şiirler ve kafiyeli sözler, cinlerin etkisiyle ortaya çıkmaktaydı. Hz. Peygamberin mesajına karşı çıkanlar, bu anlayışın etkisiyle, onun ağzından çıkan Kur'an ifadelerinin Allah kaynaklı olamayacağı, onun da şairler ve kâhinler gibi cinlerin etkisi altında kalarak konuştuğu yorumunu yapmışlardı. Ayette, bu düşüncede olanlara cevap verilmektedir.

³⁸ Allah isteseydi, kimseye seçme özgürlüğü tanımazdı ve herkes zorunlu olarak sadece doğru olanı tercih ederdi: "Eğer Rabbin dileseydi, yeryüzündeki herkes, evet herkes, inanırdı. Öyleyse, inansınlar diye, insanlara sen mi baskı uygulayacaksın!" (Yunus 10/99) Yine o isteseydi, insanlara doğru yolu seçme yeteneği vermezdi ve herkes zorunlu olarak yanlış yolda olurdu. Dolayısıyla insanların doğruyu veya yanlışını tercih edebilmeleri ve iki yoldan birine yönelmeyi istemeleri, Allah'ın kendilerine verdiği isteme ve seçme özgürlüğü çerçevesinde gerçekleşmektedir. Kanaatimizce ayet bu gerçeğe işaret etmektedir.

82. İnfîtâr Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Gökyüzü, çatlayıp ayrıldığı zaman!
2. Yıldızlar, tespih taneleri gibi saçıldığı zaman!
3. Denizler kabarıp taşıdığı zaman!
4. Kabirler, içindekiler yeniden diriltilip boşaltıldığı zaman!
5. İleriye dönük neler yaptığının ve neler yapmadığının farkına varacaktır insan!

6. Ey insan! Seni, son derece cömert olan Rabbine karşı, saygı sınırlarını aşmaya cesaretlendiren nedir!
7. O, seni yarattı, biçimlendirdi ve sana ahenkli bir vücut verdi.
8. Hangi şekli vermeyi istemişse, seni öylece şekillendirdi.

9. Yanlış yoldasınız! Üstelik Karşılık Günü'nü de yalanlıyorsunuz!³⁹
10. Kuşkusuz, üzerinizde kayıt tutanlar var:
11. Onurlu yazıcılarıdır onlar,
12. Yaptıklarınızın gayet farkındadırlar.
13. İyiler, kesinlikle bolluk ve refaha kavuşacaklar;
14. Yoldan çıkmış olanlarsa, kesinlikle alev alev yanan ateşe atılacaklar.
15. Karşılık Günü gelip çattığında oraya girecek onlar,
16. Bir daha oradan ayrılmayacaklar.
17. Karşılık Günü nedir, bilir misin sen?
18. Evet, Karşılık Günü nedir, bilir misin sen?
19. O gün, kimsenin kimseye en ufak bir faydası dokunmayacaktır. İşte o gün, karar verme yetkisi sadece Allah'ın olacaktır.

³⁹ *Karşılık Günü*: Dünya hayatındaki tutum ve davranışlarının karşılığı olarak, insanlara verilecek ödül veya cezanın karara bağlanıp yürürlüğe konulacağı gün.

83. Mutaffifin Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Vay haline, ölçüde ve tartıda hile yapanların!
2. İnsanlardan bir şey alırken hakkını vererek ölçüp de,
3. Onlara bir şey verirken ölçüyü ve tartıyı eksik tutanların!
4. Düşünmez mi hiç bunlar, yeniden diriltilecekler?
5. Hesap vermek üzere, büyük bir günde!
6. İnsanların, tüm insanlığın Rabbi huzuruna çıkacakları günde!

7. Yanlış yapmayın! Yoldan çıkmışların kayıtları, “Cehennem Tutukluları Kütüğü”ndedir.
8. Cehennem Tutukluları Kütüğü nedir, bilir misin?
9. İnceden inceye tutulmuş bir kayıttır.
10. İşte o gün, vay haline yalanlayanların!
11. Karşılık Günü'nü yalanlayanların!
12. Onu ancak haddi aşan günahkârlar yalanlamaktadır!
13. Onlar, kendilerine mesajlarımız iletildiğinde, derler: “Bunlar eskilerin masallarıdır!”
14. Yanlış düşünüyorlar! Dahası, işledikleri günahlar onların kalplerini karartmıştır!
15. Yanlış yoldalar! O gün onlar, Rablerinin yanına kesinlikle yaklaştırılmayacaklardır.
16. Sonra onlar, kesinlikle alev alev yanan o ateşe gireceklerdir.
17. Sonra onlara, “İşte yalanlamakta olduğunuz şey!” denecektir.

18. Düşündükleri gibi değil! İyilerin kayıtları, “Yüce İnsanlar Kütüğü”ndedir.
19. Yüce İnsanlar Kütüğü nedir, bilir misin?

20. İnceden inceye tutulmuş bir kayıttır.
21. Allah'a yakın olanlar da buna tanıktır.
22. İyiler, kesinlikle bolluk ve refaha kavuşacaklar.
23. Kurulup döşenmiş koltuklara, seyre dalacaklar.
24. Bolluk ve refahın ışıltısını, yüzlerinden okursun onların!
25. Mühürlenerek korunmuş, yıllanmış şarap sunulur onlara.
26. İçtikçe misk kokusu saçan şarap!
Yarışacaklarsa işte bunun için yarışınlar!
27. Şarabın karışımı, doruklardan akıp gelen bir sudur.
28. Suyun kaynağı, Allah'a yakın olanların içecekleri bir pınardır.

29. Hani, suçlular inananlarla gülüp eğlenirlerdi!
30. Onlarla karşılaştıklarında kaş göz işaretleriyle alay ederlerdi!
31. Dostlarının yanına dönerken de keyiflenerek dönerlerdi!
32. Onları gördüklerinde, "Bunlar kesinlikle sapıtmışlar!" derlerdi!
33. Oysa onlar, inananların ne yaptıklarının kaydını tutmakla görevlendirilmiş değillerdi!
34. İşte bugün, inananlar gerçeği inkâr edenlere gülüp onlarla eğlenmektedirler.
35. Kurulup döşenmiş koltuklara, onların haline bakıp seyretmektedirler.
36. Gerçeği inkâr edenler, yaptıklarının karşılığını aldılar mı şimdi!

84. İnşikâk Sûresi

**Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan
Allah'ın Adıyla**

1. Gökyüzü çatladığı zaman!
2. Rabbine kulak verdiği ve emrine boyun eğdiği zaman!
3. Yeryüzü, kıvrımları açılıp dümdüz edildiği zaman!
4. Bağrındakileri dışarı atıp tamamen boşaldığı zaman!
5. Rabbine kulak verdiği ve emrine boyun eğdiği zaman!

6. Ey insan! Rabbine doğru yol alırken, iyi veya kötü, yoğun bir çaba içerisinde ya! Sonunda O'nunla karşılaşacaksın!
 7. İşte bir yanda, amel defterleri sağından verilenler...
 8. Onlar, kolayca başaracakları bir hesaba çekilecekler.
 9. Ardından, dostlarının yanına neşe içinde dönecekler.
 10. Diğer yanda, amel defterleri arkalarından verilenler...
 11. Onlar da, ölmek isteyip feryat edecekler!
 12. Ama kaçış yok, kızıştırılmış bir ateşe girecekler!
 13. Hani, dostları arasında oldukça neşeliydiler!
 14. Hani, düşünüyorlardı ki asla yeniden hayata dönmeyecekler!
 15. Ama ne var ki, Rableri onları hakkıyla görüp gözetliyordu!
- ***
16. Bakınız, yanlış yoldasınız!
Yemin ederim akşam kızılığına,
 17. Geceye ve beraberinde getirdiklerine,
 18. Onlara katıldığı zaman Ay'a da yemin olsun ki:
 19. Sizler kesinlikle, bir hâlden diğerine sürekli bir değişim yaşayacaksınız.
 20. Öyleyse, onlara ne oluyor da inanmıyorlar?
 21. Kendilerine Kur'an okunduğunda saygı duymuyorlar!
 22. Üstelik gerçeği inkâr edenler, yalanlıyorlar!
 23. Oysa Allah, onların kalplerinde gizlediklerini çok iyi bilmektedir.
 24. Öyleyse onlara, can yakıcı bir azabın müjdesini ver!
 25. Fakat inanan ve uygun davranışlarda bulunanlar başka!
Çünkü onlara bitmez tükenmez bir ödül vardır.

85. Burûc Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Burçlarla donanmış göğe,
2. Vadedilmiş o güne,
3. Tanıklık edene ve hakkında tanıklık edilene
Yemin olsun.
4. Yazıklar olsun, inananlara işkence için hendek kazanlara;

5. Oraya, alevleriyle dehşet saçan bir ateş yakanlara.
6. Onlar, ateşin etrafına oturmuşlardı;
7. İnananlara yaptıkları işkenceye bizzat tanık olmuşlardı.
8. Onları sadece, güçlü ve övgüye layık olan Allah'a inanıyorlar diye cezalandırıyorlardı.
9. Allah, göklerin ve yerin egemenliğini elinde tutandır. Allah, yaptıkları her şeye tanıktır.
10. İnanan erkeklere ve inanan kadınlara işkence edip, üstelik tövbe de etmeyenler var ya! İşte, cehennem azabı onları beklemektedir! Onlar, yakıcı ateşin azabını hak etmişlerdir!
11. İnanan ve uygun davranışlarda bulunanlara gelince, içlerinden ırmaklar akan cennetler onlarındır. İşte büyük kazanç budur!
12. Şunu bil ki, Rabbinin yakalayıp cezalandırması çok çetindir!
13. Yoktan yaratan ve yeniden diriltip can veren O'dur.
14. Gerçek bağışlayıcı ve gerçek seven O'dur.
15. O, Egemenlik Tahtı'nın Sahibidir ve yücedir.
16. O, istediği şeyleri mutlaka yapandır.

17. Şu toplumların haberi ulaştı mı sana?
18. Firavun ve Semûd halkının başına gelenler?
19. Ne var ki, gerçeği inkâr edenler, hala yalanlamakta ısrar etmekte!
20. Ama Allah onları çepeçevre kuşatmıştır!
21. İddialarının aksine, bu okunanlar, yüce bir Kur'an'dır.
22. O, Allah'ın koruması altındaki bir kayıttadır.

86. Târık Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Göğ ve geceleri ortaya çıkana yemin olsun ki,
2. -Geceleri ortaya çıkan nedir, bilir misin sen?
3. Yıldızdır o, yaydığı ışıkla karanlığı delip geçen.-
4. Kuşkusuz, herkesin üzerinde bir kayıt tutan vardır.

5. Şu halde, hangi şeyden yaratıldığına bir baksın insan.
6. Yaratılmıştır o, boşaltılıp dışarı atılan bir sudan.
7. Bir su ki, çıkar, sırt ile göğüs kemikleri arasından.
8. Kuşkusuz, onu yeniden diriltmeye de gücü yetendir Yaratan.
9. O gün, gizlenen sırlar bütün çıplaklığı ile ortaya konulur.
10. O zaman insanı kurtaracak ne bir güç ne de bir yardımcı bulunur!

11. Buharlaşıp yükselen suyu yağmur olarak geri döndüren göğe,
12. Filizlenen tohumlara yol vermek üzere çatlayan yere
Yemin olsun ki:
13. Bu Kur'an, kuşkusuz, gerçeği temelsiz şeylerden ayıran bir "söz"dür.
14. O, asla boş ve değersiz bir söz değildir.
15. Onlar, kendilerince bir plan kuruyorlar!
16. Ben de kendi planımı kuruyorum!
17. Şu halde, gerçeği inkâr edenlere de ki: "Hele bir acele etmeyin!"
Ve onlara karşı sabret ve yumuşak davran!

87. A'lâ Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Yüce Rabbinin adını, zatına yakışmayan niteliklerden uzak tut.
2. O, varlıkları yaratıp biçimlendirendir.
3. O, varlıkların doğasını belirleyip yol gösterendir.
4. O, otlakları yeşertendir.
5. Onları kupkuru bir süprüntüye çeviren de O'dur.

6. Biz sana okutacağız ve sen asla unutmayacaksın.
7. Allah istemedikçe... Çünkü O, açık olanı da gizli kalanı da bilir.
8. Biz, senin kolaylıkla başarmanı sağlayacağız.

9. Öyleyse sen öğüt ver... Eğer öğüt fayda verirse!
10. Allah'tan saygıyla korkan, öğüt alacaktır.
11. Son derece bahtsız olan, ondan uzak duracaktır.
12. O, dehşet saçan ateşe girecektir.
13. Sonra, orada ne ölecek ne de yaşayacaktır.
14. Ancak, kurtuluşa erecektir, arınmış bir kişiliğe sahip olan,
15. Allah'ın adını kalbinde taşıyan ve namazını kılan.
16. Siz, aksine, sadece dünya hayatını tercih ediyorsunuz.
17. Oysa ölüm ötesi hayat daha üstün ve kalıcıdır.
18. Kuşkusuz bu gerçekler, önceki sahifeler de mevcuttur.
19. İbrahim'in ve Musa'nın sahifelerinde.

88. Ğâşiye Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Herkesi kuşatıp etkisi altına alacak o günün haberi geldi mi sana?
2. İşte o gün, nice yüzler var ki, korkak ve ürkek bir hâl almıştır.
3. Çok çalışmışlar, ama sadece yorgun düşmüşlerdir!
4. İşte onlar, kavurucu bir ateşe gireceklerdir!
5. Onlar, son derece sıcak bir pınardan sulanacak.
6. Dikenli, kuru bir ottan başka, onların yiyeceği olmayacak.
7. Öyle bir yiyecek ki, ne besleyecek ne de karınlarını doyuracak!
8. Nice yüzler de var ki o gün, bolluk ve refaha kavuşmuştur.
9. Faaliyetlerinin neticesini görmüş olmaktan hoşnut olmuştur.
10. Onlar, yüce bir cennete yerleşmişler,
11. Orada asla gereksiz bir söz işitmemektedirler.
12. Orada, şırl şırl akan bir pınar vardır.
13. Orada, yüksek koltuklar,
14. Doldurulmuş kadehler,
15. Dizilmiş yastıklar,
16. Serilmiş halılar vardır.

17. Peki onlar, deveye bakmazlar mı, nasıl yaratılmış?
18. Gökyüzüne bakmazlar mı, nasıl yükseltilmiş?
19. Dağlara bakmazlar mı, nasıl dikilmiş?
20. Yeryüzüne bakmazlar mı, nasıl serilmiş?
21. Öyleyse sen öğüt ver. Çünkü görevin sadece öğüt vermektir senin.
22. Sen onların üzerinde bir zorba değilsin!
23. Ancak, kimler yüz çevirmiş ve gerçeği inkâr etmişse,
24. Allah onlara en çetin azabı tattıracaktır!
25. Onların dönüşü kuşkusuz bize olacaktır!
26. Sonra, onların hesabını görmek de bizim işimizdir!

89. Fecr Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Şafak vaktine,
2. Art arda gelen on geceye,
3. Eşi ve benzeri olan her şeye ve Tek olana,
4. Geçip gitmekte olan geceye
Yemin olsun ki:
5. Bu mesajları kavrayıp kendini yanlış yoldan alıkoyacak bir akla sahip olan için, bunlara yemin etmenin bir anlamı yok mu?

6. Dikkat etmedin mi, Rabbin ne yaptı, Âd kavmine?
7. Sütunlarla donatılmış İrem kentine?
8. Öyle sütunlar ki, benzeri yapılmamıştı hiçbir ülkede.
9. O vadide kayaları oyup evler yapan Semûd halkına?
10. O piramitlerin sahibi Firavun'a?
11. Onlar, o ülkelerde son derece haddini aşan kimselerdi,
12. Böylece, oralarda bozgunculuğu alabildiğine yaymışlardı.
13. Rabbin de, azap kamçılarını yağdırdı üstlerine.
14. Kuşkusuz Rabbin, olup biten her şeyi gözetlemektedir.

15. İnsan, Rabbi kendisini sınavıp da cömertçe davrandığında ve onu bolluk ve refaha kavuşturduğunda, şöyle der: “Rabbim bana cömert davrandı!”
16. Diğer yandan yine o, Rabbi kendisini sınavıp da verdiği imkânları biraz kısıtığında, şöyle der: “Rabbim beni önemsemedi!”
17. Yanlış yoldasınız! Yapmayınız!
Yetime karşı cömertçe davranmıyorsunuz!
18. Yoksulu doyurmaya teşvik etmiyorsunuz!
19. Mirası, hak gözetmeden sorumsuzca yiyorsunuz!
20. Serveti, aşırı derecede seviyorsunuz!

21. Bakınız, yanlış yoldasınız!
Yeryüzü bütünüyle yıkılıp dümdüz edildiği zaman!
22. Rabbin ve bir düzen içinde sıralanmış melekler, çıkageldikleri zaman!
23. İşte o gün, cehennem de getirilip gözler önüne konduğu zaman, Evet, işte o gün, her şeyi hatırlayacaktır insan, Ama hatırlamak ne işine yarar ki o an!
24. Diyecek ki, bu hayatım için, keşke önceden bir şeyler yapmış olsaydım!
25. İşte o gün, Allah'ın tattıracağı azabı kimse tattıramaz!
26. O'nun kısıkıvrak yakalayıp bağladığı gibi kimse bağlayamaz!

27. Ey huzur ve güvene ermiş kişi!
28. Hoşnut olmuş ve kendisinden hoşnut olunmuş olarak, dön Rabbine!
29. Haydi gir kullarımın arasına!
30. Gir cennetime!

90. Beled Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Bakınız, yanlış yoldasınız!
Yemin ederim ki bu şehre!⁴⁰
2. -Ki seni incitmede bir sakınca görmüyorlar, bu şehirde!-⁴¹
3. Ve yemin ederim, babaya ve oğluna ki⁴²,
4. Biz insanı, acılarıyla dolu bir hayat sürmek üzere yarattık.
5. O, kendisine hiç kimsenin gücünün yetmeyeceğini mi sanıyor?
6. Bir de, “Yığınla servet harcaayıp tükettim!” diyor.
7. O, kendisini hiç kimsenin görmediğini mi sanıyor?

8. Biz ona, iki göz vermedik mi?
9. Bir dil ve iki dudak vermedik mi?
10. Kendisine iki yüce hedef göstermedik mi?⁴³
11. Ama o, çetin ve zorlu yola hiç yanaşmadı.
12. O “çetin ve zorlu yol” nedir, bilir misin?
13. İnsanı kölelik zincirinden kurtarmaktır.
14. Veya açlık çekilen bir günde doyurmaktır:
15. Hemen yakınındaki bir yetimi,

⁴⁰ “Bu şehir” ile kastedilen Mekke'dir.

⁴¹ Kutsal bir kent olarak Mekke ve yakın çevresi, İslam öncesi dönemde de “haram/yasak” bölge kabul edilmiş ve oradaki insanlara, av hayvanlarına ve bitki örtüsüne dokunmak yasaklanmıştı. Bu alanın dışında kalan kısım ise yasağın olmadığı “hıll/serbest” bölge idi. İşte Hz. Peygamber, canlılara dokunmanın yasak sayıldığı bu güvenli bölgenin bir ferdi olmakla birlikte, Allah'a ortak koşan Mekkeliler, ona maddî ve manevî baskı uygulayarak onu ölümle tehdit etmede bir sakınca görmüyorlardı. Ayette onların bu tutumlarına bir gönderme vardır.

⁴² Üzerine yemin edilenler hakkında farklı yorumlar yapılmış olmakla birlikte, önceki iki ayette Mekke'nin söz konusu edildiği dikkate alınır, burada da Mekke'nin kurucusu olan Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail'in kastedilmiş olduğu şeklindeki yorum isabetli gözükmektedir.

⁴³ Ayette geçen “necdeyn” sözcüğünün tekili olan “necd” kelimesinin temel anlamı “yüksek yer”dir. Buna göre “necdeyn” iki yüksek yer demektir. Burada mecazî bir anlatım söz konusu olup, “önemli iki hedef” kastedilmektedir. Allah'ın insana gösterdiği ve yönlendirdiği bu iki hedefe, insanın bir türlü yanaşmak istemediği “çetin ve zorlu” bir yoldan (11. ayet) gidilerek ulaşılmaktadır. Gidilecek bu çetin yolun sonu iki yüce hedefe ulaşmaktadır: Birincisi, “insanı kölelik zincirinden kurtarmak” (13. ayet), ikincisi de “yetim ve yoksulu doyurmak.” (14. 15. 16. ayetler)

16. Ya da, çaresizlik içindeki bir yoksulu.
17. Bir de, inanan, güçlülere göğüs germeyi ve merhametli olmayı birbirlerine öğütleyen kimselerden olmaktır!
18. Çünkü onlar, şanslı kimselerdir.
19. Mesajlarımızı inkâr edenler ise, onlar, uğursuz kimselerdir.
20. Kapıları kapatılmış ateş, onları dört bir yandan saracaktır.

91. Şems Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Güneş'e ve onun parlayan ışığına,
 2. Onu izlemekte olan Ay'a,
 3. Onu ortaya çıkartıp göstermekte olan gündüze,
 4. Onu bürüyüp örtmekte olan geceye,
 5. Göğe ve onu inşa edene,
 6. Yere ve onu yayıp döşeyene,
 7. İnsana ve onu biçimlendirip,
 8. Hem yoldan çıkartacak hem de kötülüklerden koruyacak yolları kendisine bildirene
Yemin olsun ki:
 9. Kendini kötülüklerden arındıran kurtuluşa ermiştir.
 10. Kendini kötülüğün kucağına iten de, zarara uğramıştır.
- ***
11. Semûd kavmi de, haddini aşarak yalanlamıştı.
 12. İçlerinden son derece bahtsız olanı ileri atıldığında,
 13. Allah'ın Elçisi onlara seslenmişti: Dokunmayın Allah'ın devesine, içsin suyunu!
 14. Ancak, onu yalanladılar ve deveyi kestiler. Rableri de işledikleri günah sebebiyle onların kökünü kazıyıp orayı yerle bir etti!
 15. Oysa o kişi, kavminin başına gelecek böyle bir felaketten hiç korkmuyordu!

92. Leyl Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Karanlığıyla bürüyüp örttüğü an geceye,
2. Işıldayan yüzünü gösterdiği zaman gündüze,
3. Erkeği ve dişiyi Yaratan'a
Yemin olsun ki:
4. Sizler, gerçekten farklı amaçlar peşinde koşmaktasınız.
5. Bir yanda, cömertçe veren ve kendini kötülüklerden alıkoyan,
6. Ve güzelliklerle donanmış cennet yurdunu doğrulayan;
7. İşte ona, rahat ve mutluluğa ulaştıran kapıları aralayacağız.
8. Diğer yanda, cimrilik eden ve kendini eksiksiz ve kusursuz gören,
9. Ve güzelliklerle donanmış cennet yurdunu yalanlayan;
10. Ona da, sıkıntı ve zorluklarla dolu bir hayatın kapılarını aralayacağız.
11. Cehenneme düştüğünde, ona servetinin hiçbir yararı olmayacak.

12. Kuşkusuz, bize düşen doğru yolu göstermektir.
13. Ölüm ötesi hayatın da bu dünya hayatının da sahibi kesinlikle Biziz.
14. İşte, alevlenmiş bir ateşe karşı sizi uyarmış bulunuyorum.
15. Oraya yalnız, son derece bahtsız olan girecektir.
16. Çünkü o, gerçeği yalanlamış ve yüz çevirmiştir.
17. Kendini kötülüklerden titizlikle koruyan, ondan uzak duracaktır.
18. Çünkü o, arınmış bir kişiliğe sahip olmak için, servetini harcamıştır.
19. Bunu, herhangi birinden gördüğü bir iyiliğe karşılık olarak değil,
20. Yalnızca, Yüce Rabbinin hoşnutluğunu arzuladığı için yapmıştır.
21. İlerde o, kesinlikle hoşnut olacaktır.

93. Duhâ Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Yükselen güneşin etrafı aydınlatmaya başladığı zamana,
2. Durgun ve karanlık bir hâl aldığı zaman geceye
Yemin olsun ki:
3. Rabbin seni bırakıp veda etmedi ve sana darılmadı da!
4. Senin için, ölüm ötesi hayat dünya hayatından daha iyidir.
5. Bil ki, Rabbin sana cömertçe verecek ve sen hoşnut olacaksın.
6. Bir yetimken, elinden tutup seni barındırmadı mı?
7. Yol nedir bilmezken, sana yol göstermedi mi?
8. Darlık içindeyken, seni alıp varlıklı yapmadı mı?
9. Şu halde, yetime asla haksızlık etme!
10. İsteyeni de asla azarlayıp geri çevirme!
11. Rabbinin sana olan iyiliğini her zaman dile getir!

94. İnşirah Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Gönlünü ferahlatmadık mı senin?
2. Üzerinden yükünü kaldırmadık mı senin?
3. -Belini kırıp, seni inleyen o yükü-.
4. Şanını yüceltmedik mi senin?
5. Şunu bil ki, her güçlüğü peşinden bir kolaylık gelir.
6. Evet, her güçlüğü peşinden bir kolaylık gelir.
7. Öyleyse, bir işi bitirdiğinde bir diğerinin peşinde yorul.
8. Ve yalnızca Rabbini arzula, O'na doğrul.

95. Tîn Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. İncire ve Zeytine⁴⁴,
2. Sina Dağına,
3. Ve şu Güvenli Şehre
Yemin olsun ki:
4. Kuşkusuz biz insanı en güzel biçimde yarattık.
5. Sonunda onu, düşülebilecek en aşağı konuma düşürdük.
6. Fakat inanan ve uygun davranışlarda bulunanlar başka!
Çünkü onlara bitmez tükenmez bir ödül vardır.
7. O halde ey insan! Seni, Karşılık Gününü yalanlamaya iten sebep ne?
8. Allah, karar verme konumundaki en yüce hâkim değil mi?

96. Alak Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Rabbinin adıyla oku! O'dur Yaratan!
2. İnsanı O yarattı, rahim duvarına tutunmuş o küçücük parçacıktan!
3. Oku! Senin Rabbin son derece cömerttir.
4. O'dur kalemle yazmayı öğreten.
5. İnsana bilmediği şeyleri öğreten.
6. Buna rağmen, haddini son derece aşmakta insan!
7. Kendini eksiksiz ve kusursuz görüyor da ondan!
8. Oysa Rabbinedir, ölümle gelen dönüş yolculuğu!

9. Baksana şu karşı koyana!
10. Namaz kılmakta olan bir kula!
11. Düşünmeli değil mi, namaz kılan o kul, ya doğru yoldaysa!
12. Veya kötülüklerden sakınmayı öğütlüyorsa!

⁴⁴ Bazı müfessirler ayette geçen “tîn/incir” ve “zeytûn/zeytin” kelimelerini, bu adlarla bilinen iki meyve olarak yorumlamışlardır. Bazıları ise, 2. ve 3. ayetlerde Hz. Musa'yı ve Hz. Muhammed'i simgeleyen iki önemli yer isminin geçmesinden yola çıkarak, bu iki kelimenin de önceki peygamberlerden ikisine işaret eden yer isimleri olmasının daha uygun olacağını söylemişlerdir.

13. Düşünmeli değil mi, diğeri de gerçeği yalanlıyor ve yüz çeviriyorsa!
14. O bilmez mi, Allah'ın gördüğünü?
15. Eğer vazgeçmezse karşı koymaktan, onu kısıkvrak yakalarız perçeminden!
16. O yalancı, günahkâr perçeminden!
17. İsterse çağırsın tüm taraftarlarını!
18. Biz de çağırırız, zebânileri⁴⁵!
19. Aldırma! Sakın uyma ona! Sen Rabbine secde etmeye ve yakınlaşmaya devam et!

97. Kadr Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Kur'an'ı biz indirdik Kadir Gecesi.
2. Bilir misin, nasıl bir gecedir Kadir Gecesi?
3. Bin aydan üstündür Kadir Gecesi!
4. Melekler ve Ruh, Rablerinin izniyle, O'nun bütün buyruklarını yerine getirmek üzere inerler o gece.
5. Esenliktir, şafak sökünceye kadar o gece.

98. Beyyine Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Gerçeği inkâr eden Kitap Sahipleri⁴⁶ ve Allah'a ortak koşanlar, kendilerine apaçık kanıt gelinceye kadar mevcut hallerini terk edecek değillerdi ya!
2. İşte apaçık kanıt: Allah'ın gönderdiği bir elçi; tertemiz sayfalar okuyor;
3. Öyle sayfalar ki, gerçeğin kaynağı olan ilahî kitapları içinde barındırıyor.
4. Kendilerine Kitap verilmiş olanların aykırı tutumları, her zaman, kendilerine apaçık kanıt geldikten sonra olmuştur.

⁴⁵ Zebânî: Cezalandırıcı melekler.

⁴⁶ Kitap Sahipleri: Yahudiler ve Hıristiyanlar.

5. Oysa onlara emredilen sadece şuydu: Dosdoğru kişiler olarak, yalnızca Allah'a boyun eğip O'na kulluk etmek, namazı kılmak ve zekâtı vermek.

İşte, gerçeğin kaynağı olan ilahî kitapların önerdiği din budur!

6. Gerçeği inkâr eden Kitap Sahipleri ve Allah'a ortak koşanlar, içinde sürekli kalmak üzere cehennem ateşine gireceklerdir.

İşte onlardır, yaratılmışların en kötülerini!

7. İnanan ve uygun davranışlarda bulunanlarsa,

İşte onlardır, yaratılmışların en iyileri!

8. Rableri katında onların ödülü, içlerinden ırmaklar akan ve sonsuza kadar kalacakları Adn⁴⁷ cennetleridir.

Allah onlardan hoşnut olmuş, onlar da O'ndan hoşnut olmuşlardır.

İşte bu ödül, Rablerinden saygıyla korkanlar içindir.

99. Zilzâl Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Yerküre, dehşet saçarak sarsıldığı zaman!
2. Yerküre, içindeki ağırlıkları boşalttığı zaman!
3. İnsan, "Neler oluyor buna!" diye seslendiği zaman!
4. İşte o gün, yerküre, üzerinde olup biten her şeyi açıklayacaktır...
5. Rabbinin kendisine bildirdiği şekliyle.
6. İşte o gün insanlar, yaptıklarını görmek üzere, gruplar halinde ortaya çıkacaklar;
7. Kim zerre kadar iyilik yapmışsa, karşısında onu bulacak.
8. Kim de zerre kadar kötülük işlemişse karşısında onu bulacak.

100. Âdiyât Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Nefes nefese koşanlara,
2. Bastığı yerden kıvılcım çıkaranlara,

⁴⁷ Adn: Cennetin isimlerinden biri.

3. Bir sabah vakti düşmanın üzerine sel gibi akanlara,
4. Ardından tozu dumana katanlara,
5. Sonunda düşmanın tam ortasına dalanlara
Yemin olsun ki:
6. İnsan, Rabbine karşı gerçekten nankördür.
7. Kuşkusuz, buna kendisi de tanıktır.
8. Ayrıca o, ileri derecede servet düşkünüdür.
9. Peki o, şunu anlamıyor mu?
“Kabirdekiler yeniden diriltilip çıkartıldığı zaman,
10. Göğüslerde gizlenenler ortaya konduğu zaman,
11. İşte o gün, kesinlikle haberdardır Rableri onlardan.”

101. Kâri'a Süresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Kalpleri yerinden oynatacak o dehşetli gün!
2. Nedir, kalpleri yerinden oynatacak o dehşetli gün?
3. O dehşetli gün nedir, sen bilir misin?
4. İşte o gün insanlar, etrafa yayılmış çekirgeler gibidir.
5. Dağlarsa, savrulmuş yünler gibi!
6. Sonuçta, iyilikleri ağır basanlar...
7. İşte onlar, mutlu oldukları bir hayattadırlar.
8. İyiliği ağır basmayanlarsa...
9. Derin bir çukurun kucağına düşecek onlar!
10. Nedir o derin çukur, sen bilir misin?
11. Kavurucu bir ateş!

102. Tekâsür Süresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Çoklukla övünme sizi öylesine sarmış ki!
2. Kabirlere girinceye dek sürmekte bu haliniz!
3. Yanlış yoldasınız! Bunu ileride anlayacaksınız!
4. Gerçekten yanlış yoldasınız! Bunu ileride anlayacaksınız!
5. Yanlış yoldasınız! Keşke gerçeği kesin bir şekilde anlasaydınız!

6. Şunu bilin ki, alev alev yanan o ateşi kesinlikle göreceksiniz.
7. Gerçekten de, onu kendi gözlerinizle göreceksiniz.
8. İşte o gün, tüm nimetlerden sorguya çekileceksiniz.

103. Asr Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Yemin olsun ki zamana!
2. İnsan, kesinlikle zarardadır!
3. Ancak inananlar, uygun davranışlarda bulunanlar ve birbirlerine gerçeği ve güçlülere göğüs germeyi öğütleyenler başkadır!

104. Hümeze Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Vay haline, insanları çekiştirip dil uzatanların, yaralayıcı sözlerle gönül kıranların!
2. Onlar servet yığıp sürekli çoğaltma çabasındadırlar.
3. Servetlerinin kendilerini sonsuza dek yaşatacağını sanırlar!
4. Asla! Onlar, insanı acımasızca öğüten o yere terk edilecekler.
5. Acımasızca öğüten o yeri sen bilir misin?
6. Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir!
7. Yüreklere dek işleyen!
8. Kapıları kapatılmış ateş, onları dört bir yandan saracak,
9. Onlarsa, upuzun sütunlara bağlanmış olacak!

105. Fil Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Düşünmedin mi, Rabbin “Fil Ordusu”na ne yaptı?⁴⁸
2. Onların planlarını boşa çıkarmadı mı?
3. Üzerlerine sürü sürü kuşlar saldı,

⁴⁸ *Fil Ordusu*: Mekke'nin dini ve ticarî merkez olmasını ülkesinin çıkarı için uygun bulmayan Yemen hükümdarı Ebrehe'nin komutasında Kâbe'yi yıkmak üzere gelen ve güçlü fillerle donatılmış ordu.

4. Kuşlar, tepelerine keskin⁴⁹ taşlar yağdırdı,
5. Sonunda Rabbin, onları çiğnenmiş ekine çevirdi.

106. Kureş Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Allah'ın Kureş'e⁵⁰ sağladığı imkânlar için,
2. Kış ve yaz aylarında kendilerine sağladığı ticarî yolculuk imkânı için,
3. Şu Kutsal Ev'in Rabbine kulluk etsinler;
4. Onları aç bırakmayıp doyuran ve korkularını giderip güvenliklerini sağlayan Allah'a.

107. Mâûn Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Dikkat ettin mi hiç, Karşılık Günü'nü yalanlayana?
2. İşte odur, yetimi tersleyen.
3. Yine odur, yoksulu doyurmaya teşvik etmeyen.
4. Şu biçim namaz kılanların vay haline!
5. Onlar, namazlarının bilincinde değildirler.
6. Çünkü onlar, gösteriş yaparlar.
7. Çünkü onlar, en küçük bir yardıma bile engel olurlar.

108. Kevser Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Ey Muhammed! Sana sonsuz güzellikler verdik.
2. Sen de, Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.
3. Asıl unutulup izi silinecek olan, senin hakkında kötü sözler sarf eden o kişidir!

⁴⁹ Ayette geçen ve kuşlar tarafından atılan taşın keyfiyetini belirten "siccil" kelimesi hakkındaki genel kanaat, Farsça kökenli olduğu ve "taşlaşmış çamur" anlamına geldiğidir. Ancak, Taberî'nin bazı Basra dilbilimcilerinin görüşü olarak naklettiği "sert ve mukavemetli" anlamı bizce ifadenin akışına daha uygun düşmektedir.

⁵⁰ Kureş: Hz. Peygamberin mensubu bulunduğu kabilenin adı.

109. Kâfirûn Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. De ki: Ey gerçeği inkâr edenler!
2. Ben sizin kulluk ettiklerinize asla kulluk etmeyeceğim!
3. Siz de benim kulluk ettiğime asla kulluk edecek değilsiniz!
4. Ben sizin kulluk ettiğiniz şeylere asla kulluk eden biri olmadım!
5. Siz de benim kulluk ettiğime asla kulluk eden kimseler olmadınız!
6. Öyleyse, sizin dininiz size, benim dinim bana!

110. Nasr Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Allah'ın yardımı gelip zafer gerçekleştiği zaman,
2. İnsanların, Allah'ın dinine topluluklar halinde girmekte olduklarını gördüğün zaman,
3. Hep övgüyle anıp zatına yakışmayan niteliklerden uzak tut Rabbini ve O'ndan bağışlanma dile. Çünkü O, tövbeleri içtenlikle kabul edendir.

111. Mesed Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. Elleri kuruyacak Ebu Leheb'in, ocağı sönecek!
2. Ona ne serveti ne de kazancı fayda verecek!
3. Pek yakında o, alevli bir ateşe girecek!
4. Eşi de... Odun taşıyıcısı olarak!
5. Boynuna takılı, sağlam bir urganla gelecek!

112. İhlâs Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. De ki: O, Allah'tır, birdir.
2. Allah, her şeyin varlık sebebidir, hiçbir şeye muhtaç değildir.
3. O, ne çocuk sahibi olmuştur, ne de birinden doğmuştur!
4. Hiç kimse O'na denk olmamıştır!

113. Felak Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. De ki: Sığınırım, karanlığın arasından sıyrılıp çıkan sabahın Rabbine.
2. Yarattığı şeylerin şerrinden,
3. Bastırdığı zaman karanlığın şerrinden,
4. Dügümlere üfleyen büyücülerin şerrinden,
5. Kiskandıklarında, çekemeyenlerin şerrinden.

114. Nâs Sûresi

Sonsuz Merhamet Sahibi, Merhametiyle Her Şeyi Kuşatan Allah'ın Adıyla

1. De ki: Sığınırım, insanların Rabbine,
2. İnsanların Hükümdarına,
3. İnsanların Tanrısına.
4. Gizlenip sinsice fısıldayan şeytanın şerrinden;
5. İnsanların kalbine kötülük fısıldayan,
6. Cinlerden ve insanlardan.